

Nummer Toegang: 0310

**Inventaris van het archief van het gemeentebestuur
van Heusden, (1810) 1816 - 1935 (1965)**

A.L. de Graaff, Streekarchief Land van Heusden en Altena, Heusden

Streekarchief Land van Heusden en Altena, Heusden (c) 2012

This finding aid is in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF INHOUD EN STRUCTUUR VAN HET ARCHIEF	5
Aanwijzingen voor de gebruiker	7
Openbaarheidsbeperkingen	7
Citeerinstructie	7
Archiefvorming	9
Geschiedenis van de archiefvormer	9
Geschiedenis van het archiefbeheer	12
Inhoud en structuur van het archief	13
Verantwoording van de bewerking	13
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN	15
1 Stukken van algemene aard	16
1 I. Notulen	16
1 1. Van de Raad	16
1 2. Van Burgemeester en Wethouders	17
1 II. Besluiten	17
1 III. Processen-verbaal en bekendmakingen	18
1 IV. Ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken	18
1 Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	21
1 I. Bestuursinrichting en functionarissen	21
1 1. Functionarissen en personeel	21
1 2. Archief	21
1 II. Gemeente eigendommen	21
1 1. Roerende goederen	21
1 2. Onroerende goederen	21
1 2.1. Verwerving en vervreemding	21
1 2.2. Huur en verhuur	22
1 3. Zakelijke rechten	22
1 III. Belastingen	23
1 IV. Financiën	23
1 V. Burgerlijke stand en bevolking	25
1 1. Burgerlijke stand	25
1 2. Bevolkingsadministratie	25
1 VI. Openbare orde en veiligheid	26
1 VII. Openbare gezondheid	26
1 VIII. Verkeer en vervoer	26
1 IX. Economische aangelegenheden	27
1 X. Maatschappelijke zorg	27
1 XI. Onderwijs	28
1 XII. Militaire zaken	28
1 Stukken waarvan het verband met het archief niet is gebleken	29
BIJLAGEN	31
Ordeningsplan	31
Stukken van algemene aard	31
Stukken betreffende bijzondere onderwerpen	31
Stukken waarvan het verband met het archief niet is gebleken	31
Lijsten van burgemeesters (maire, schout) en secretarissen van de Heusden	

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF**Naam archiefblok:**

het archief van het gemeentebestuur van Heusden, (1810) 1816 - 1935 (1965)

Periode:

(1810) 1816 - 1935 (1965)

merendeel 1816-1935

Archiefbloknnummer:

0310

Omvang:

5,33 m;173 inventarisnummers.

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel van de stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:**Archiefbewaarplaats:**

Streekarchief Land van Heusden en Altena, Heusden

Archiefvormer:

Gemeente Heusden, 1811-2004

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER***OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN***

Geen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste eenmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Streekarchief Land van Heusden en Altena, Heusden, het archief van het gemeentebestuur van Heusden, (1810) 1816 - 1935 (1965), toegang 0310, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HdnSALHA, Gemeente Heusden 1816-1935, 0310, inv.nr. ...

ARCHIEFVORMING
GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1811-2004

In de inleiding op deze archiefinventaris wil ik niet al te uitgebreid ingaan op de geschiedenis e.d. van Heusden. Anderen hebben dit reeds vóór mij gedaan en/of zullen dit zeker nog doen met gebruikmaking van de door middel van deze inventaris toegankelijk gemaakte archiefbescheiden. Ik heb mij daarom beperkt tot het opsommen van enkele historische feiten en tot een korte beschrijving van de ontwikkeling van het gemeentebestuur in de 19e eeuw en van de lotgevallen van het archief, alsmede van de wijze waarop het archief is geordend.

1. De stad

Heusden was een gemeente in het land van Heusden. Aan de noordzijde grensde zij aan de provincie Gelderland, aan de oostzijde aan de gemeente Herpt en Bern, aan de zuidzijde aan de gemeente Oudheusden, Elshout en Hulten en aan de westzijde aan de gemeente Heesbeen, Eethen en Genderen. Gelegen in het land van Heusden en Altena, ressorteerde het tot 1795 onder het gewest Holland. In de Franse tijd hoorde het soms tot Holland, dan weer tot Brabant. In 1815 werd het land van Heusden en Altena definitief bij de provincie Brabant ingedeeld.

Op 30 mei 1821 werden de grenzen van de gemeente vastgesteld.

Het aantal inwoners bedroeg:

In 1817: 1450

1852: 2255

1875: 2188

1900: 1857

1925: 1970

In 1900 waren er in de stad gevestigd:

1 bierbrouwerij en mouterij, 2 siroopfabrieken, 1 gasfabriek, 1 korenmolen, 1 likeurstokerij, 4 timmerlieden, 3 metselaars, 13 schoenmakers, 7 kleermakers, 5 klompenmakers, 7 vleeshouwerijen, 3 boekdrukkerijen, 8 broodbakkers, 5 huisschilders, 1 wagenmaker, 5 smederijen, 2 spekslagers, 1 zadelmakerij, 1 pettenmakerij, 3 koperslagerijen, 2 beddenbereidingen(?), 2 grutmolenaars, 1 goud- en zilversmederij, 2 horlogemakers, 2 kuiperijen, 1 boekbinderij, 1 sigarenmakerij, 1 mandenmakerij en 1 bierbottelarij.

Hieruit blijkt duidelijk dat Heusden een stedelijke allure had.

Na de vereniging met België werd Heusden in 1816 als vesting opgeheven. Bij KB van 23 mei 1821 werd opdracht gegeven tot ontmanteling. Binnen 4 jaar moesten de wallen tot walgangshoogte worden geslecht. De wallen werden afgegraven en als tuinbouwgrond aan Heusdenaren verpacht.

In de raadsvergadering van 31 mei 1839 werd, gezien de slechte bouwkundige staat, besloten de Oudheusdense poort te herstellen

In 1840 kregen de katholieke inwoners weer een eigen kerk; de in waterstaatsstijl gebouwde St. Catharinakerk. Reeds in 1839 had gemeenteraad besloten dat op de daarvoor benodigde materialen geen belasting zou worden geheven.

Bij raadsbesluit van 10 februari 1840 werd aan C. Duijser e.a. vergunning verleend voor het exploiteren van een stoombootmaatschappij tussen Heusden en Rotterdam. Voorts werd vrijstelling verleend van het betalen van havengeld. De stad zorgde er tevens voor dat het water tussen de stad en de rivier de Maas bevaarbaar bleef. De stad deed geen toezegging met betrekking tot de aanleg van een laad- en losplaats. Dit in verband met de slechte financiële toestand van de stad.

Bij raadsbesluit van 12 april 1843 werd ingestemd met de oprichting van het schuttersgilde van St. Blasius. Voorts werd vergunning verleend om op een stukje grond langs de

Oudheusdensed Steenweg een schutsboom op te richten.

In 1848 werd aan de Israëlitische kerkgemeenschap buiten de Wijkse poort onder Heesbeen een stukje grond verkocht ter inrichting van een begraafplaats.

Voorts werd er in 1849 officieel toestemming verleend om een school in te richten voor kinderen van de Israëlitische kerkgemeenschap. David Samuel Hirsch werd de eerste onderwijzer.

Ter bestrijding van branden binnen de stad werd er in 1860 een tweede brandspuit aangeschaft. Leverancier was de fa. Bikkers te Amsterdam.

In 1861 besloot de gemeenteraad om een tweetal vertrekken in het stadhuis te verhuren aan het Ministerie van Justitie, teneinde daarin het kantongerecht onder te brengen.

Ook een van de zolders is wel eens verhuurd geweest en wel in 1864 aan Gerard Malingré ten behoeve van het drogen van kruiden (!).

In 1867 gaf het gemeentebestuur opdracht te onderzoeken of het stadhuis gerestaureerd moest worden of dat overgegaan moest worden tot nieuwbouw. Er werd zelfs een jury in het leven geroepen ter beoordeling van de ingediende nieuwbouwplannen. In de raadsvergadering van 9 december 1869 werd besloten het stadhuis te restaureren. Onderzocht moest worden of er een subsidie zijdens het ministerie van justitie mogelijk was. In het stadhuis was namelijk ook het kantongerecht ondergebracht. Het een en ander zou nog heel wat voeten in aarde hebben. Bij raadsbesluit van 4 oktober 1876 werd de restauratie gegund aan de laagste inschrijver M.H. Verhoeckx te Heusden voor een bedrag van f. 53.700,--.

De restauratie vond plaats in de jaren 1876 tot 1878 onder leiding van de architect I. Gosschalk te Amsterdam. Bij raadsbesluit van 19 november 1878 werd besloten een krediet beschikbaar te stellen van f. 3.000,-- voor de aanschaf van een carillon en uurwerk.

Leverancier was de fa. Caminada te Rotterdam.

In de raadsvergadering van 9 december 1869 wordt op instigatie van schippers en andere neringdoenden binnen Heusden besloten stappen te ondernemen ter verkrijging van een telegraafkantoor binnen de stad. Bij raadsbesluit van 21 augustus 1872 werd besloten voor f. 4500,-- het pand van Van der Pol aan te kopen ten behoeve van de vestiging van een post- en telegraafkantoor.

In 1872 werd de ter plaatse gevestigde bank van lening opgeheven, aangezien er zich, ondanks herhaalde oproepen, niemand heeft gemeld als pachter of kantoorhouder.

Bij raadsbesluit van 2 september 1879 werd besloten twee schilderijen aan het Rijksmuseum in bruikleen af te staan. Het ene schilderij had als onderwerp de geschiedenis van Heusden, het andere een jachtpartij van Frederik Hendrik.

In 1879 werd het garnizoen in Heusden opgeheven.

In 1883 werd de wet op de verlegging van de Maasmond aangenomen. De officiële opening vond plaats in 1904 door koningin Wilhelmina.

In 1883 is er sprake van een concessie-aanvraag van H.P. van der Ven, om een stoomtramweg aan te mogen leggen van Den Bosch naar Heusden via Vlijmen, Nieuwkuijk, Drunen en Oud-Heusden.

In 1884 werden er telefoonpalen geplaatst van Nieuwkuijk naar Heusden.

Bij raadsbesluit van 4 april 1889 werd besloten tot aanleg van een begraafplaats aan de Laagstraat onder Oudheusden.

In mei 1889 werd de botermijn geopend.

In 1894 werd het nieuwe postkantoor aan de Botermarkt geopend.

De stoomtramlijn Drunen-Heusden werd in 1896 in gebruik genomen.

In 1903 werd er aan H. Prakke te Alphen aan den Rijn concessie verleend voor het exploiteren van een steenkolenfabriek.

In februari 1911 werd de bouw van een MULO-school aanbesteed.

Op 1 mei 1935 werd de gemeente Heusden uitgebreid met (gedeelten van) de opgeheven gemeenten Oud-Heusden, Herpt en Hedikhuizen.

Op 5 november 1944 lieten de Duitsers de toren van het stadhuis springen. 134 Mensen die dachten hier een veilig onderkomen te hebben gevonden kwamen daarbij om het leven. Van de aanwezige archieven is slechts een klein gedeelte gered.

2. Geschiedenis van het bestuur

Bij Keizerlijk Decreet van 9 juli 1810 werd het Koninkrijk Holland ingelijfd bij Frankrijk. In maart 1810 waren Zeeland en Brabant al voorgegaan. Bij Keizerlijk Decreet van 18 oktober 1810 verscheen het "Algemeen Reglement voor de organisatie der Hollandsche Departementen". Het Hollandse gebied was verdeeld in 9 departementen, welke weer waren onderverdeeld in arrondissementen en deze weer in communes of gemeenten. Aan het hoofd van de departementen stond een prefect, aan het hoofd van een arrondissement de onderprefect of sous-prefect. Aan het hoofd van de gemeente kwam een maire te staan. Deze werd benoemd door de prefect. Hij had naast zich een adjoint-du-maire. De maire was tevens ambtenaar van de burgerlijke stand. Tevens was hij voorzitter van de gemeenteraad. De benoeming van de leden van de gemeenteraad geschiedde door de prefect. De gemeenteraad verkoos uit haar midden bij meerderheid van stemmen een secretaris. De invloed van de raad was zeer beperkt. Zij werd alleen geraadpleegd over de begroting en oefende financiële controle uit op de rekening, die de maire aflegde aan de prefect. De inrichting van de begroting geschiedde conform het model, vastgesteld bij Keizerlijk Decreet van 12 augustus 1806.

In november 1813 werd de nationale zelfstandigheid herwonnen.

Aanvankelijk veranderde er niets in de inrichting en samenstelling van de gemeentebesturen. In de Grondwetten van 1814 en 1815 werd het voornemen uitgesproken om reglementen vast te stellen voor de bestuurlijke inrichting van de gemeenten. Bij Koninklijk Besluit van 5 november 1815, nr. 59 werd de bestuursorganisatie geregeld voor de 10 Brabantse steden, waaronder Heusden. Voor Heusden betekende dit dat er een gemeenteraad zou komen van 10 personen en een college van burgemeesteren van 3 personen. De nieuwe gemeenteraad kwam op 2 januari 1816 voor het eerst bijeen. Van de 3 burgemeesteren was er één president-burgemeester. Het college van burgemeesteren had het bestuur en toezicht op alles wat niet specifiek aan de raad was voorbehouden. De raad vergaderde over de begroting en de gemeenterekening en stelde een voordracht samen voor nieuwe leden van het college van burgemeesteren. De belangrijkste taak van de raad was het kiezen van leden van provinciale staten. In 1824 werd het bestuursreglement veranderd. Het college van burgemeesteren werd het college van burgemeester en wethouders (assessoren). De burgemeester was voorzitter van het college van burgemeester en wethouders en van de raad.

Bij de grondwetsherziening van 1848 werd het onderscheid tussen steden en platteland opgeheven. De formele opheffing vond plaats bij de vaststelling van de gemeentewet. Deze kwam op 29 juni 1851 tot stand. De districten en het onderscheid tussen stads- en plattelandsgemeenten werd nu formeel opgeheven. De gemeenteraad zou voortaan worden gekozen uit en door de ingezetenen (voorlopig alleen de censuskiezers). De zittingsduur was 6 jaar, ook die van de wethouders, welke uit en door de raad werden benoemd. Een derde gedeelte van de raad trad elke twee jaar af en was weer herkiesbaar. Van de wethouders trad elke 3 jaar de helft af en was weer herkiesbaar. De burgemeester werd voor 6 jaar door de koning benoemd. De gemeentesecretaris en gemeenteontvanger werden door de raad benoemd, geschorst en ontslagen, op voordracht van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur werd gevormd door het college van burgemeester en wethouders. De gemeentewet van 1851 is, inclusief de vele wijzigingen, nog steeds de grondslag voor de huidige samenstelling en werkwijze van het gemeentebestuur. De belangrijkste wijzigingen betreffen: de invoering van algemeen mannenkiesrecht in 1917, in plaats van het censuskiesrecht, de invoering van algemeen vrouwenkiesrecht in 1922, de terugbrenging van de zittingsperiode van raadsleden en wethouders van 6 naar 4 jaar en de afschaffing van de periodieke aftreding.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

3. Lotgevallen van het archief.

Tussen 1821 en 1859 werd er van het archief een inventaris bijgehouden. Blijkens het jaarverslag over 1851 bestond er een splitsing tussen stukken "van den vorigen tijd en die van latere dagteekening": bedoeld is hier de stukken van vóór en van ná circa 1811. In februari 1852 nam de nieuw benoemde gemeentesecretaris P.H. Sprengers het archief in aanwezigheid van een commissie uit de gemeenteraad over van de oud-secretaris J.A. Gerlach Jr. Het archief berustte in het stadhuis.

In het verleden is door de streekarchivaris een voorlopige inventaris opgemaakt, welke als basis heeft gediend voor de onderhavige.

Tijdens de stadhuisramp op 5 november 1944 ging een groot gedeelte van dit archief verloren.

4. Verantwoording van de inventaris

Deze inventaris omvat het archief van het gemeentebestuur van 1816-1935, zoals dit gevormd werd onder het beheer van de gemeentesecretaris. De inventaris sluit aan op de inventaris van het oud archief van Heusden over de periode 1400 tot 1814.

Het archief begint formeel in 1811. In dat jaar verliezen de gemeenten de rechtspraak als gevolg van de invoering van een nieuwe rechterlijke organisatie. Maar tengevolge van de hierboven aangehaalde ramp bestaan er in dit geen stukken meer die dateren uit de periode 1811-1816. Het archief eindigt in 1935. Vanaf dat jaar wordt er, na de gemeentelijke herindeling van 1 mei 1935, voor de ordening c.a. van het archief gebruik gemaakt van de code van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

De materiële staat waarin het restant-archief werd aangetroffen is redelijk.

Het archief is, zoals te doen gebruikelijk, verdeeld in twee hoofdafdelingen. De algemene stukken hebben een plaats gevonden onder het hoofd: "Stukken van algemene aard". Hier zijn ondergebracht de notulen van de vergaderingen van de raad en van burgemeester en wethouders, besluiten, processen-verbaal en bekendmakingen, en kopieboeken van uitgaande stukken. De stukken die naar onderwerp gerubriceerd zijn vindt men terug onder het hoofd: "Stukken betreffende bijzondere onderwerpen". Hierin is wat de hoofdingeling betreft zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de code VNG. Hieronder treft men stukken aan betreffende de bestuursinrichting en functionarissen, de gemeente-eigendommen, belastingen, financiën, burgerlijke stand en bevolking, openbare orde en veiligheid, openbare gezondheid, verkeer en vervoer, economische aangelegenheden, maatschappelijke zorg, onderwijs en militaire zaken.

INHOUD EN STRUCTUUR VAN HET ARCHIEF***VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING***

Bij de herverpakking van het archief van het gemeentebestuur van Heusden 1936 - 1970 (archiefblok 0241) bleek zich in dat archief een aantal financiële stukken uit de jaren 1924-1935 te bevinden. Deze stukken zijn als inv. nrs. 154-189 aan deze inventaris toegevoegd.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDELEN

1 STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1 I. NOTULEN

1 1. VAN DE RAAD

001-011	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1816 - 1935, met hiaat	11 delen
001	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1816 - 1823	
002	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1829 - 1845	
003	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1845 - 1851	
004	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1851 - 1859	
005	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1860 - 1873	
006	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1873 - 1905	
007	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1906 - 1915	
008	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1915 - 1921	
009	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1921 - 1928	
010	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1928 - 1934	
011	Notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1934 - 1935	
012	Notulen van besloten vergaderingen van de gemeenteraad, 1852 - 1855	1 deel
013-014	Klappers op de notulen van de gemeenteraad, 1816 - 1917	2 delen
013	Klappers op de notulen van de gemeenteraad, 1816 - 1873	
014	Klappers op de notulen van de gemeenteraad, 1874 - 1917	
015-017	Presentielijsten van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1824 - 1958, met hiaat	3 delen
015	Presentielijsten van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1824 - 1851	
016	Presentielijsten van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1864 - 1879	
017	Presentielijsten van de vergaderingen van de gemeenteraad, 1879 - 1958	

---

1 2. VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

- 020-029** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders (assessoren),
1816 - 1934, met hiaat 11 delen
- 020** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1816 - 1826
- 021** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1826 - 1845
- 022** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1845 - 1856
- 023** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1856 - 1861
- 024** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1869 - 1878
- 025** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1879 - 1912
- 026** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1912 - 1919
- 027** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1919 - 1924
- 028** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1924 - 1927
- 029** Notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders
(assessoren),
1927 - 1932
- 031** Klapper op de notulen van de vergaderingen van burgemeester en wethouders,
1878 - 1917 1 deel
- 032** Presentielijst van de vergaderingen van burgemeester en wethouders,
1927 - 1962 1 deel

1 II. BESLUITEN

- 018-019** Besluiten van de gemeenteraad en burgemeester en wethouders,
1894 - 1920 2 delen
- 018** Besluiten van de gemeenteraad en burgemeester en wethouders,
1894 - 1911
- 019** Besluiten van de gemeenteraad en burgemeester en wethouders,
1911 - 1920

- 033-034** Reglementen, instructies en verordeningen,
1820 - 1852, 1855 - 1894 2 delen
- 033** Reglementen, instructies en verordeningen,
1820 - 1852
- 034** Reglementen, instructies en verordeningen,
1855 - 1894

1 III. PROCESSEN-VERBAAL EN BEKENDMAKINGEN

- 035-043** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur, burgemeester en
wethouders en van de burgemeester,
1810 - 1920, met hiaten 9 delen
- 035** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1810 - 1826
- 036** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1826 - 1834
- 037** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1834 - 1849
- 038** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1849 - 1857
- 039** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1857 - 1880
- 040** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1880 - 1883
- 041** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1892 - 1900
- 042** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1907 - 1914
- 043** Publicaties en bekendmakingen van het gemeentebestuur,
burgemeester en wethouders en van de burgemeester,
1914 - 1920

***1 IV. INGEKOMEN STUKKEN EN MINUTEN VAN UITGAANDE
STUKKEN***

- 044-046, 064** Agenda's van ingekomen stukken,
1816 - 1906, met hiaten 3 delen
- p.m.** 1816 - 1819
1816 - 1819
- 044** Agenda's van ingekomen stukken,
1872 - 1882
- 064** Agenda's van ingekomen stukken,

-
- 1882 - 1886
- 045** Agenda's van ingekomen stukken,
1895 - 1899
- 046** Agenda's van ingekomen stukken,
1901 - 1906
- 047-063** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren, 1816 - 1920, met hiaten 17 delen
- 047** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1816 - 1822
- 048** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1822 - 1825
- 049** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1825 - 1828
- 050** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1828 - 1832
- 051** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1833 - 1839
- 052** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1839 - 1842
- 053** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1848 - 1851
- 054** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1857 - 1866
- 055** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1866 - 1883
- 056** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester en burgemeesteren,
1883 - 1899
- 059** Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester, burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester

-
- 060 en burgemeesteren,
1907 - 1910
Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester,
burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester
en burgemeesteren,
1910 - 1913
- 061 Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester,
burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester
en burgemeesteren,
1913 - 1916
- 062 Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester,
burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester
en burgemeesteren,
1916 - 1918
- 063 Kopieboeken van brieven, uitgaande van de burgemeester,
burgemeester en wethouders (assessoren), president-burgemeester
en burgemeesteren,
1918 - 1920
- 065 Kopieboek van brieven uitgaande van de burgemeester,
1886 - 1900
- 1 deel

1 STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

1 L. BESTUURSINRICHTING EN FUNCTIONARISSEN

1 1. FUNCTIONARISSEN EN PERSONEEL

114 Akten van borgstelling t.b.v. de rentmeester van de godshuizen,
1916, 1935 2 stukken

1 2. ARCHIEF

066 Inventarissen van het archief,
1821 - 1859 1 band

1 II. GEMEENTE EIGENDOMMEN

113 Brief van de Majoor Eerstaanwezend Ingenieur inzake de bestemming van een
stukje grond achter de kazerne,
1850 1 stuk

075 Stukken betreffende de restauratie van het stadhuis en de financiële
afwikkeling hiervan,
1875 - 1883 1 omslag

076 Bestek en voorwaarden van aanbesteding van de restauratie van het stadhuis,
1876 1 deel

077 Stukken betreffende het in het gerestaureerde stadhuis aanbrengen van een
uurwerk en carillon,
1878 - 1879 1 omslag

135 Situatietekening behorende bij een contract tussen de gemeente enerzijds en N.
Boeren, A. Boeren en K. van Rijswijk anderzijds inzake ?,
1905 1 stuk

1 1. ROERENDE GOEDEREN

070 Akten van verkoop c.q. verpachting van grasgewas en hooigras,
1932 - 1935 1 omslag

073 Akten van verkoop van bomen,
1934 - 1935 1 omslag

1 2. ONROERENDE GOEDEREN

1 2.1. VERWERVING EN VERVREEMDING

131 Akten van aankoop,
1870 - 1911 1 omslag

132 Akten van verkoop,
1887 - 1921 1 omslag

1 2.2. HUUR EN VERHUUR

- 151** Akte, waarbij aan Jan Vreede, vrederechter te Heusden, een strook grond in gebruik wordt gegeven en waarbij hem toestemming wordt verleend nabij de Demer een waterschut te plaatsen,
1833 1 stuk
- 150** Akten van verhuur van landerijen, eigendom van het weeshuis,
1835 - 1841 1 omslag
- 144** Raadsbesluit tot verhuur van een aantal vertrekken in het stadhuis aan de Minister van Justitie t.b.v. het onderbrengen daarin van het kantongerecht,
1861 1 stuk
- 120** Akte waarbij het college van regenten van de godshuizen aan de gemeente een ruimte ter beschikking stelt ten behoeve van de verpleging van lijdens aan besmettelijke zieken,
1877 1 stuk
- 117** Akte van verhuur van een aantal vertrekken in het stadhuis aan de Staat der Nederlanden ten behoeve van het kantongerecht,
1879 1 stuk
- 118** Akte van verhuur van een woning, staande in de Pelzenstraat, aan het college van regenten van de godshuizen,
1892 1 stuk
- 127** Akten van verhuur c.q. verpachting van gemeente-eigendommen,
1908 - 1935 1 pak
- 121** Akten, waarbij de rentmeester van het kroondomein aan de gemeente verhuurt het perceel kadastraal bekend gemeente Heusden, sectie A. nr. 591, ten behoeve van de aanleg van een vuilnisstortplaats,
1919 - 1935 1 omslag
- 069** Akten van verhuur van eigendommen,
1923 - 1935 1 omslag
- 074** Akten van door de Domeinen aan de gemeente verpachte grond,
1933 - 1935 1 omslag
- 072** Akten van verhuur van het voetbalveld,
1933 - 1935 1 omslag
- 1 3. ZAKELIJKE RECHTEN
- 106** Register van grondrenten en erfpachten,
1880 - 1965 1 deel
- 128** Akte waarbij door Jan Blom t.b.v. de gemeente een erfdiensbaerheid wordt gevestigd voor het leggen van riolering in diens grond,
1893 1 stuk

119	Akte betreffende de vestiging van een recht van opstal op het perceel sectie A nummer 721 t.b.v. Gerrit Jan ten Dam, 1894	1 stuk
104	Akte van verpachting van het visrecht op de Oude Haven, 1935	1 stuk
<i>1 III. BELASTINGEN</i>		
145	Staat van ontvangen plaatselijke belastingen etc. over 1861, 1863	1 stuk
149	Verordening op de heffing en op de invordering van een plaatselijke inkomstenbelasting, z.d., ca. 1915	1 stuk
<i>1 IV. FINANCIËN</i>		
067	Register van declaraties inzake het armwezen en justitie, 1857 - 1864	1 deel
068	Minuut-declaraties van kosten te verhalen op het rijk, de provincie en gemeenten, 1874 - 1915	1 deel
103	Begroting voor het dienstjaar 1894, 1893	1 katern
154-156	Rekeningen dienstjaar 1924, 1925	1 deel en 2 mappen
154	Rekening, 1925	1 deel
155	Staten, 1925	1 map
156	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1925	1 map
157-159	Rekeningen dienstjaar 1925, 1926	1 deel en 2 mappen
157	Rekening, 1926	1 deel
158	Staten, 1926	1 map
159	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1926	1 map
160-162	Rekeningen dienstjaar 1926, 1927	1 deel en 2 mappen
160	Rekening, 1927	1 deel
161	Staten, 1927	1 map
162	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf,	

	1927	1 map
163-165	Rekeningen dienstjaar 1927, 1928	1 deel en 2 mappen
163	Rekening, 1928	1 deel
164	Staten, 1928	1 map
165	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1928	1 map
166-168	Rekeningen dienstjaar 1928, 1929	1 deel en 2 mappen
166	Rekening, 1929	1 deel
167	Staten, 1929	1 map
168	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1929	1 map
169-171	Rekeningen dienstjaar 1929, 1930	1 deel en 1 map
169	Rekening, 1930	1 deel
170	Staten, 1930	1 map
171	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1930	1 map
172-174	Rekeningen dienstjaar 1930, 1931	1 deel en 2 mappen
172	Rekening, 1931	1 deel
173	Staten, 1931	1 map
174	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1931	1 map
175-177	Rekeningen dienstjaar 1931, 1932	1 deel en 2 mappen
175	Rekening, 1932	1 deel
176	Staten, 1932	1 map
177	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1932	1 map
178-180	Rekeningen dienstjaar 1932, 1933	1 deel en 2 mappen
178	Rekening, 1933	1 deel
179	Staten, 1933	1 map

	180	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1933	1 map
181-183		Rekeningen dienstjaar 1933, 1934	1 deel en 2 mappen
	181	Rekening, 1934	1 deel
	182	Staten, 1934	1 map
	183	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1934	1 map
184-186		Rekeningen dienstjaar 1934, 1935	1 deel en 2 mappen
	184	Rekening, 1935	1 deel
	185	Staten, 1935	1 map
	186	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1935	1 map
187-189		Rekeningen dienstjaar 1935, 1936	1 deel en 2 mappen
	187	Rekening, 1936	1 deel
	188	Staten, 1936	1 map
	189	Bijlagen, met rekening Vleeskeuringsbedrijf, 1 map	

1 V. BURGERLIJKE STAND EN BEVOLKING

p.m.2 N.B. De registers van de burgerlijke stand en de bevolkingsregisters zijn ondergebracht in afzonderlijke verzamelingen.

1 1. BURGERLIJKE STAND

089 Kopieboek van door de ambtenaar van de burgerlijke stand verzonden brieven, 1853 - 1877 1 deel

1 2. BEVOLKINGSADMINISTRATIE

090 Staten, vermeldende de personen die deel uitmaken van het detachement garnizoenstroepen en artillerie, 1840 1 omslag

091-092 Klappers ("huizenklappers") op de bevolkingsregisters, ca. 1908 - 1918 2 delen

091 Wijken Noord en Oost

092 Wijken Zuid en West

153 Ingekomen akte van woonplaatsverandering, 1934 1 stuk

I VI. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

- 111** Register van vergunningen voor verkoop van sterke drank in het klein,
1888 - 1965 1 katern
- 110** Register van verloven voor andere dan sterke drank,
1905 - 1932 1 katern
- 109** Register van verloven A en B,
1923 - 1934 1 katern
- 098** Register van bij het college van brandmeesters ingekomen c.q. door dit college
verzonden brieven,
1891 - 1909 1 deel
- 152** Algemene Politie Verordening,
1907, 1917, 1922 3 stukken

I VII. OPENBARE GEZONDHEID

- 148** Stukken betreffende de fineerzagerij van S.L. Hogerseijl,
1859 1 omslag
- 147** Stukken betreffende de stoommolen van C. Duijser,
1868 1 omslag
- 107** Register van opgaven ingevolge de veiligheidswet,
1897 1 katern
- 108** Register van aanvragen om vergunning ingevolge de hinderwet,
1918 - 1936 1 katern

I VIII. VERKEER EN VERVOER

- 191** Staat houdende overzicht van de inkomsten en onderhoudskosten van de haven
te Heusden over de jaren 1860 - 1901,
1860 - 1901 1 stuk
- 129** Akte waarbij de gemeente toestemming verleent aan de NV Vicinaux
Hollandais te Brussel voor het leggen van rails voor de stoomtram op een
perceel gemeentegrond, waarbij als tegenprestatie aan de gemeente
toestemming wordt verleend om het Burchtplein te gebruiken voor het houden
van markten en voor de keuring van vee,
1896 1 stuk
- 078** Gewichtsstaten van de bovenbouw van de brug over de verlegde Maas,
1899 1 deel
- 122** Stukken betreffende het maken van een aanlegplaats aan de haven en het
doortrekken van de tramlijn ter plaatse,
1911 - 1914 1 omslag
- 079** Akte van aanbesteding van het onder profiel brengen, walsen en asfalteren van
twee straten,
1934 1 stuk

I IX. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

- 136** Akte waarbij aan H.H. Prakke te Alphen aan den Rijn concessie wordt verleend voor het exploiteren van een steenkolengasfabriek binnen de gemeente, 1903 1 katern
- 099** Registers van aangiften door houders van stieren, 1914 - 1952 1 katern
- 137** Akte waarbij aan de NV Gasfabriek Heusden concessie wordt verleend voor het hebben en exploiteren van een gasfabriek binnen de gemeente, 1929 1 stuk
- 071** Akten van verhuur van standplaatsen op de kermis, 1932 - 1935 1 omslag

I X. MAATSCHAPPELIJKE ZORG

- 081-083** Registers van door burgemeester en wethouders verzonden brieven inzake armwezen en verlening van onderstand, 1854 - 1866 3 delen
- 081** Registers van door burgemeester en wethouders verzonden brieven inzake armwezen en verlening van onderstand, 1854 - 1856
- 082** Registers van door burgemeester en wethouders verzonden brieven inzake armwezen en verlening van onderstand, 1856 - 1860
- 083** Registers van door burgemeester en wethouders verzonden brieven inzake armwezen en verlening van onderstand, 1860 - 1866
- 101** Declaraties ten laste van het rijk wegens bijdragen in de kosten van verpleging van krankzinnigen etc., 1867 - 1920 1 omslag
- 086-088,p.m.** Minuut-declaraties van het gemeentebestuur wegens kosten van onderstand van elders gedomicilieerden, 1853 - 1869 3 delen
- 086** Minuut-declaraties van het gemeentebestuur wegens kosten van onderstand van elders gedomicilieerden, 1853 - 1856
- 087** Minuut-declaraties van het gemeentebestuur wegens kosten van onderstand van elders gedomicilieerden, 1856 - 1857
- p.m.1** 1858 - 1864
1858 - 1864 (Zie nr. 067)
- 088** Minuut-declaraties van het gemeentebestuur wegens kosten van onderstand van elders gedomicilieerden, 1864 - 1869
- 105** Besluiten tot verhaal van verleende onderstand, 1855 1 deel

-
- 084-085** Besluiten tot verlening van onderstand,
1863 - 1870 2 delen
- 084** Besluiten tot verlening van onderstand,
1863 - 1866
- 085** Besluiten tot verlening van onderstand,
1866 - 1870

1 XI. ONDERWIJS

- 142** Raadsbesluit tot vaststelling van het aantal onderwijzers,
1860 1 stuk
- 143** Stukken betreffende de vaststelling van de salarissen van het onderwijzend
personeel,
1860 - 1861, 1918 1 omslag
- 141** Raadsbesluit tot vaststelling van het aantal scholen in de gemeente en tot
vaststelling van de onderwijsvakken,
1861 1 stuk
- 190** Staten van ontvangsten en uitgaven betreffende de openbare scholen over de
jaren 1911 - 1918,
1911 - 1918 1 omslag
- 100** Lijsten van leerlingen uit Oud-Heusden die in 1918 en 1922 de openbare
school in Heusden hebben bezocht,
1919 - 1922 1 omslag

1 XII. MILITAIRE ZAKEN

- 102** Onderhandse akte waarbij het college van Oude Schutters van den voetboog St.
Joris en het college van Jonge Kolveniers Schutters zich verenigen,
1837 1 stuk

---

1 STUKKEN WAARVAN HET VERBAND MET HET ARCHIEF NIET IS GEBLEKEN

- 146** Koninklijke besluiten betreffende de toekomstige uitoefening van heerlijke rechten en van het jachtrecht door eigenaars van heerlijkheden,
1814 1 stuk
- 130** Akte van publieke verkoop van een herenhuis aan de Breestraat aan Pieter Johannes Verschure,
1927 1 stuk

BIJLAGEN**ORDENINGSPLAN**

STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 1 I. Notulen
- 1 1. Van de Raad
- 1 2. Van Burgemeester en Wethouders
- 1 II. Besluiten
- 1 III. Processen-verbaal en bekendmakingen
- 1 IV. Ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken

STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

- 1 I. Bestuursinrichting en functionarissen
- 1 1. Functionarissen en personeel
- 1 2. Archief
- 1 II. Gemeente eigendommen
- 1 1. Roerende goederen
- 1 2. Onroerende goederen
- 1 2.1. Verwerving en vervreemding
- 1 2.2. Huur en verhuur
- 1 3. Zakelijke rechten
- 1 III. Belastingen
- 1 IV. Financiën
- 1 V. Burgerlijke stand en bevolking
- 1 1. Burgerlijke stand
- 1 2. Bevolkingsadministratie
- 1 VI. Openbare orde en veiligheid
- 1 VII. Openbare gezondheid
- 1 VIII. Verkeer en vervoer
- 1 IX. Economische aangelegenheden
- 1 X. Maatschappelijke zorg
- 1 XI. Onderwijs
- 1 XII. Militaire zaken

STUKKEN WAARVAN HET VERBAND MET HET ARCHIEF NIET IS GEBLEKEN

LIJSTEN VAN BURGEMEESTERS (MAIRE, SCHOUT) EN SECRETARISSEN VAN DE HEUSDEN

Lijst van burgemeesters van Heusden

Tot 1824 geen burgemeesters in de moderne zin, maar burgemeesteren (3) die lid van de raad waren.

1824 - 1832, J.A. Rietveld

1832 - 1834, J.H. van Baak

1834 - 1840, J.J.Bax

1840 - 1851, C. van Dongen

1852 - 1862, C.J. Bax van Dongen

1862 - 1879, Jhr. G. van Suchtelen van de Haare

1880 - 1918, P.L. Honcoop

1918 - 1934, H.J. van Eggelen (tot 1932 tevens gemeentesecretaris)

1934 - 1937, W.J.N. Wijs

1938 - 1942, G.H.J. Steemers + 1944-1945

1942 - 1944, A.M.G. Thomaes (NSB-er)

1944 - 1945, G.H.J. Steemers

1945 - [???], A. van Delft (tussen 1945 en 1947 waarnemend)

Lijst van gemeentesecretarissen van Heusden

1815 - 1821, J. Vreede (aanvankelijk "provisioneel fungerend secretaris")

1821 - 1852, J.A. Gerlach junior

1852- 1884, P.H. Sprengers

1884 - 1932, H.J. van Eggelen (vanaf 1918 tevens burgemeester)

1932 - [1967], A. van Delft (tevens burgemeester)